Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 214

Tallinn, Toompea Teisipäev, 27. oktoober 2026

Algus 15.53, lõpp 16.05

Juhataja: Marek Reinaas (esimees)
Protokollija: Maria Haas (konsultant)
Võtsid osa:
Komisjoni liikmed: Mario Kadastik, Mart Maastik, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi
Komisjoni ametnikud: Eve-Ly Kübard (nõunik-sekretariaadijuhataja), Mari Tänav (nõunik), Kristiina Reinfeldt (nõunik)
Puudusid: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Rene Kokk, Tõnis Mölder ja Reili Rand
Kutsutud: justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta ning Justiits- ja Digiministeeriumi digitaristu- ja küberturvalisuse osakonna sideturgude talituse juhataja Tõnu Nirk (1. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Vabariigi Valitsuse algatatud elektroonilise side seaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (1061 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
2. Info ja muud küsimused

1. Vabariigi Valitsuse algatatud elektroonilise side seaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (1061 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et eelnõu tuleneb julgeolekuolukorra vaates praktilisest vajadusest ja täpsustab oluliselt seniseid reegleid, mis puudutavad raadioside piiramist. Raadioside piiramine on raadioside osaline või täielik takistamine raadiotehniliste vahenditega, nt droonipüssiga, mis tulistab raadiolainetega ja segab drooni juhtimiseks vajalikke raadiosagedusi. Eelnõu puudutab ka mobiilside piiramist nt juhuks, kui oleks vaja mobiilside kaudu lõhatava pommi lõhkamist ennetada. Eelnõu kitsas fookus on seotud väga piiratud asutuste ja koolidega. Eelnõu puudutab politseid, Kaitseväge, Kaitseliitu, vanglateenistust ja Päästeametit. Uueks teemaks on, et antakse õigus raadiosagedusi piirata ka väljaõppe ning teadus- ja arendustegevuse eesmärgil. See on seotud väga kitsalt koolidega, kelleks on Sisekaitseakadeemia, Eesti Lennuakadeemia ja Kaitseväe Akadeemia. Seega lisaks saaksid ka droonitõrjesüsteemide tootjad õiguse kindlalt kontrollitud katsete tegemiseks. Rääkides kindlast kontrollist või eelkontrollist, siis on kõne all Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve

Amet (TTJA), kellelt on vaja vastavat sagedusluba. TTJA vaatab luba väljastades, et igapäevast elu võimalikult vähe segataks, lennuohutus oleks tagatud ning lennuliiklust ei häiritaks. Kui seni oli võimalik politseil ja Kaitseväel sidet väga kitsastes tingimustes piirata, siis kahjuks nt droonid jms on näinud seda vajadust laiemalt. Lisaks püsivalt riigikaitselistele territooriumidele saaks ohte tõrjuda nt liikuva kolonni kaitsmiseks ja Eestit ohustava drooni peatamiseks. Päästeamet saab samuti õiguse vahetu ohu korral sekkuda otse sündmuskohal, nt demineerimise või päästetöö ajal, kui kõrvaline droon ohustab päästjaid või evakueeritavaid. Seega seni väga kitsast võimalust laiendatakse suhteliselt vähe, aga eluliselt olulistes olukordades. Oluline on ka õppetegevus ja see, et toetatakse Eesti kaitsetööstust ehk droonitõrjesüsteemide tootjad on tõesti väga soovinud võimalust reaalselt katsetamiseks. Nüüd nad saavad seda teha TTJA väga kitsa ja täpse loa alusel.

Mario Kadastik uuris, kas muudatus on mõeldud ja orienteeritud peamiselt mobiilside ja madalate kõrgusteni raadioside takistamiseks või on see potentsiaalselt kasutatav ka nt kaitsevaldkonnas.

Tõnu Nirk ütles, et eelnõu seab detailselt korra, kes ja millistel tingimustel tohib sidet piirata. Eelnõu toob seaduse tasandil välja väga täpsed tingimused. Hetkel kehtiv regulatsioon on suhteliselt üldine. Lisaks tekitatakse seosed eriseadustega, mis vastavate asutuste tegevusi reguleerivad, et oleks üheselt selge, millise seaduse alusel vastav asutus tegutseb ja kuidas ta suhestub piiramisse. Üldregulatsioon tuleneb elektroonilise side seadusest.

Mario Kadastik küsis, kas tuleb hinnata ka mõju naaberriikidele.

Tõnu Nirk sõnas, et eelnõu otseselt naaberriikidele ei viita. Piiramise näol on tegemist tehnoloogilise protsessiga ja välispoliitikat ei puudutata. Küll aga on piirajal kohustus hinnata, kas tal on piiramiseks õigus või mitte ja kas tingimused piiramiseks on täidetud. Piiramise tehnoloogiline pool reguleeritakse TTJA poolt välja antud sagedusloaga, kus on tehnilised tingimused, kuidas tohib piiramist läbi viia.

Mario Kadastik uuris, kas eelnõu alusel saaks tehniliselt Kaitsevägi hakata ka nt GPS signaali segama. See on üks meetod, kuidas teatud riigid droone kõrvale tõrjuvad ehk nad ajavad GPS-i segadusse, tänu millele droon kaldub kursilt kõrvale.

Tõnu Nirk vastas, et kui Kaitseväele pandud ülesannetest tulenevalt on seda vaja piirata, siis nad saavad seda teha. Seaduse mõttes ei eristata tsiviil- ja militaarpiiramist, vaid tegemist on tehnoloogilise protsessiga.

Mario Kadastik ütles, et piiramine ja segamine on kaks erinevat teemat. Side piiramise puhul võetakse side ära.

Tõnu Nirk sõnas, et hetkel on kõne all piiramine ehk side võetakse ära.

Otsustati:
1.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Urve Tiidus (konsensus: Mario Kadastik, Mart Maastik, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

1.2. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 18.11.2026 (konsensus: Mario Kadastik, Mart Maastik, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).
1.3. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Mario Kadastik, Mart Maastik, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Info ja muud küsimused

Infot ei esitatud ja muid küsimusi ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maria Haas
protokollija